

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 38. Exploratur Vrvaicæ pars superior.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

vidius, Augustinus Contreras, Petrus Mola, & Michaël Gomes, eo fine ad Tapensem Provinciam missi, ut latebras omnes excurrerent, & Indos transmigrationis servitutisve metu absconditos eruerent. Sed post aliquot dierum iter, cognito per exploratores, non procul abesse Mamalucos, eò, unde venerant, retrocedere sunt coacti. Dilapsis latronibus, iidem Patres, cum pari fermè comitatu iter repetentes, morbis & tempestatibus afflictati, summa Tapensium montium cacumina pervadentes, ad Igaim pervenere: quo transvadato, ab Casiquio, se ultrò Patribus cum suis clientibus dedente, multorum latibula cognovère: & indubiè magnam hominum prædam fecissent, ni Barbaros corrupisset alter Casiquius, veteratoris nequitia peritissimus, qui pro Deo se venditans, execrando baptismo præstigatoria artis candidatos initiabat, asserbatque abs se sic seceratos initiatosve, æquè tutos fore ab Mamalucorum latrocinis, ac Sociorum Jesu excursionibus. Atque ut quamplurimos sibi obnoxios faceret, virgas dignitatis indices, pro ut à Patribus nostris fieri viderat, popularibus suis concedebat. In id monstrum, numerosa clientum manu comitatum, Neophyti nostri ausi procedere, quòd hostiliter exciperentur, armis expeditis, adeò animosè involavère, ut trecenta capita è dæmonis servitute erepta Christo asseruerint. In Jesu-Marianis ruinis trecenta etiam capita, & alibi alia, in sortem filiorum Dei transière. In reditu per Caafapaguaçensem agrum iter habentes, sceminam solitis Antropophagorum conviviis destinamam, & quinquaginta nefandorum convivorum familias, magnà felicitate abegère, meliori convivio inter Dei filios aliquando pascendas. Hæc excursionione mille & ducenta capita dæmoni erepta, ad Neophytorum oppida translata, Christianis Sacramentis expiata sunt.

Veterator Socii se opponit.

Vincitur.

Mille & ducenta capita reducuntur.

CAPUT XXXVII.
Expositio ad livifensium.

JOSEPHUS Domenecus, cum numerofo Neophytorum delectu, latebras omnes livifensis fluvii excutens, plures ad Fidei lucem ex perditionis tenebris eduxit: non tamen sine notabili labore & periculo. Primo conatu quadraginta Barbari, partim fugitivi, partim Ethnici, in manus venere: quos dum Domenecus excipere vult, pæne vitæ jacturam fecit. Is magnæ proceritatis arbores deturbatas, in modum cymbarum, ad usum transmittendi fluvii, cavari jusserat. Sed cavata illa ligna, ob viriditatem & nimiam crassitudinem oneris impatientia, ubi ad medium fluminis pervenere, depressa primùm, & mox à profluente rapta, vectores omnes summo periculo exposuere. Domenecum toto corpore aquis jam immersum, submerisionis metu vestibis prehensum, aliquot infantes amplectebantur, quorum uno eo in periculo baptizato, Neophyti circumnatando rudes illas cymbas sublevare volentes, addito pondere magis submergebant. Tandem tamen per miliare integrum sic abrepti, summo labore ad alterum litus appulere: ubi excussis littoralibus sylvis, multorum dierum indagine, grandi, sed incerto, animarum ad oppida reductarum numero saluti fuere. Inde Domenecus capita livifensis fluvii petens, ad fines eorum Indorum pervenit, quos idè Ceratos vocant, quòd capita sylvestri cerâ ita liniant, ut capillitium non appareat. Eodem tempore cum Didaco Suario Franciscus Ximenius ad Pineta excurrit. Etiam Sancti Josephi incolæ multos popularium ad caulas Christi è Tapensi provincia feliciter reducere. Sed supra narratis excursionibus longè famosior fuit Urvaicensis missio.

Josephus Domeneci periculum.

Multis Barbari reductur.

Cerati.

CAPUT XXXVIII.
Exploratio Urvaicæ pars superior.

URVAIÇÆ inferioris partis accolæ hætenus Socii oppidis incluserant; sed intacta erat pars superior, ab Acaraguâ oppido ad centum leucas latissimè excurrens; narrabantque in eâ regione ex reductione Barbarorum multa de novo oppida construi posse. Ventitabant hi commercii ergò ad Neophytorum nostrorum colonias, quâ occasione Socii utentes, omni officiorum genere divincire sibi contendebant, quos Christo lucrari summoperè avebant. Verùm per multos annos frustra ceciderant omnia, perversitate gentis, & dæmonum invidiâ, optimis votis sese opponente. Magnum obstaculum etiam erat Niezuvius, Rochi Gonsalvii & Sociorum interfector, qui eò olim fugiens, gentem omnem corruerat: Qualiscumque tamen spes hoc anno affulsit rei bene gerendæ, occasione discordiarum

Occasio expeditionis.

rum inter eos populos ortarum, quorum una factio, ab hostibus suis sibi timens, per nuncios auxilium ab Acaraguanis Neophytis nostris petiturum cum misisset, ab Sociis benevolè excepti, non sine spe auxiliorum dimissi sunt. Aderat Provincialis, dum hæc gererentur; qui in omnem aditum dilatandi Christiani imperii intentus, delectu Sociorum & Neophytorum habito, summâ celeritate expeditionem adornari iussit. Potissima accelerandæ rei causa erat timor, ne Mamaluci his populis devictis per eam partem (uti deinde fecere) Neophytos nostros invaderent. Volebat ipse Provincialis eò ire; sed Patres dissuasere, aentes non videri è totius Provinciæ bono, si tanto re descrimini exponeret. Quia verò difficillima expeditio hominem peritum exigebat, Claudius Ruiërius, comitantibus quatuor Sociis, eò missus est, cum mandatis, ut perspecto rerum statu, relictis in ea regione aliquot Sociis, novorum oppidorum fundamenta jaceret. Iter fuit adverso flumine ingentibus saxis impeditissimum: præterea viatici parcitas, pluviosa tempesta, & adventitiæ aquæ, non parum Sociorum desideria retardavere. Pervicere tamen omnia obstacula, donec ad primos Ethnicorum vicos pervenirent: quorum facile princeps erat Mburva, tantæ autoritatis Casiquius, ut Mamaluci ejus terras non alio quam regni nomine designare olim solerent. Mburvæ filius Tataëndius, cognito & non approbato Sociorum adventu, cum numerosa Ethnicorum armatorum manu obviam factus, hostilem animum statim expromens, imperat, ut retrocederent. Quo non impetrato, percitus furore, adverso flumine renavigans, populares suos quanto numero potuit, ad excipiendos hostiliter Neophytos, in aliorum auxilium vocatos, armari jubet; adventantesque tantâ procacitate excepit, ut palam jactitaret violentas se manus injecturum Patribus & Neophytis, ni reverterentur. Comites verò ejus vociferabantur, vinum jam confectum esse, quo eorum funera solemniter convivio celebrarent. Quibus verbis irritati Neophyti, arma expediens, tanto impetu in pernicaces involavere, ut plerosque, non sine sanguine, ad fugam compulerint. Trecenti tantum in manus venire, qui ad oppida nostra & Fidem Christi traducti, aliquod solatium infelicis expeditionis fecere. Nec feliciter res acta est in Calchaquini bello.

SINISTRAM adversi Paranz ripam Calchaquini insident, in tygrum & leonum præliis innutriti, vicinis æquè Indorum populis ac Hispanis infesti, terrorem longè lateque ferociâ, quam numero, formidabiliores spargebant. Sed præsertim Sanctæ Fidei Hispanorum urbi infensi erant, in quorum villas & pecora quotidie grassabantur, post rapinas, trucidationes, ac incendia, nullo, quam ferocitatis jure, quidquid lubebat, ab civibus exigentes: adeo ut non tam vexata quam oppressa civitas videretur. Ad hos domandos, Boni-aëris Prætor quantam potuit Hispanorum amicorumque Indorum manum cum contraxisset, sexcentos etiam Neophytos ex novis Societatis oppidis in subsidium ad se mitti postulavit. Nam superiori anno expugnata Caracararum palus, Neophytorum nostrorum ope spem fecerat, Calchaquinos rebelles per eosdem vinci posse. Petrus Romerus & Alfonso Arias, Socii impigri, jussu majorum milites comitati, ardua quæque in itu & reditu per plusquam trecentarum leucarum iter perpessi sunt. Tanto subsidio lætus Prætor, explicatas copias in hostium fines invexit. Verum ipse Belgici belli quam Barbari peritior, opportuni consilii negligens, omnia ad legitimæ militiæ rigidam normam exigebat: existimabatque fore, ut Barbari ordinatam in aciem prodirent, pugnarentque. Sed hi, exploratis nostris viribus, more suo, arundinetis inacces-sibilibus se passim tutantes, nostros milites fame & morâ fatigavere, Prætorisque militiæ artes barbaris moribus eludere. Inter has moras tamen trecenta circiter capita hostium in manus Neophytorum nostrorum venire, quorum plerique Prætori traditi, quaecumque rei malè gestæ solamen attulere. Nec nostro Romero optima præda defuit. Orabat ipse, pro more, intempestâ nocte Deum sub dio genibus flexis, quem cum eadem horâ tribus noctibus continuis perspexisset miles Hispanus, qui animam totis triginta annis nullo Sacramento expiari curaverat, sensit se moveri ad meliorem frugem; quare noctis beneficio usus, immenso doloris sensu externis

*Claudius
Ruiërius ex-
peditioni
præficitur.*

Mburva.

*Tataëndius
ferocius.*

*Trecenti re-
ducuntur.*

**CAPUT
XXXIX.
De Calcha-
quini bello.**

*Calchaqui-
norum mors.*

*Prætoris ar-
tes bellica
elusa.*

*Trecenta ca-
piti.*

*Hispani ho-
minu con-
versio.*

signis